Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Rok XXI. Warszawa, 11 marca 1939 r. Nr 9.

SPIS TREŚCI:

CZĘŚĆ A.

Dział Sanitarno-Kolejowy.

DZIAŁ SANITARNO-KOLEJOWY.

40.

Zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 3 lutego 1939 r. w sprawie wydania przepisów o bezpieczeństwie pracy przy maszynach i wszelkich urządzeniach mechanicznych na P. K. P.

§ 1. Zatwierdzam dołączone do niniejszego zarządzenia przepisy bezpieczeństwa pracy przy maszynach i wszelkich urządzeniach mechanicznych na P. K. P.

§ 2. Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem ogłoszenia.

Nr S. II/94/3.

Załącznik do zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 3 lutego 1939 r. nr S. II/94/3

PRZEPISY BEZPIECZEŃSTWA PRACY PRZY MASZYNACH I WSZELKICH URZĄDZENIACH MECHANICZNYCH NA P. K. P.

§ 1.

Zakres działania przepisów.

Niniejsze przepisy dotyczą bezpieczeństwa pracy przy silnikach, maszynach roboczych, pędniach warsztatowych i innych urządzeniach mechanicznych, z wyjątkiem urządzeń bezpieczeństwa ruchu pociągów.

§ 2.

Wewnętrzne urządzenia pomieszczeń maszynowych.

(1) Stałe miejsca pracy przy maszynach roboczych powinny w miarę możności i warunków technicznych znajdować się w dostatecznej odległości od ich urządzeń napędowych, jak pasy, liny, łańcuchy itp.

(2) Szerokość dróg powinna być przewidziana na co najmniej 1 m., a przejść na 60 cm.

(3) Pomieszczenia powinny mieć należyty dostęp światła dziennego lub być oświetlone odpowiednio rozmieszczonym światłem sztucznym. Również dbać należy o odpowiednie oświetlenie pomostów przy urządzeniach napędowych.

(4) Maszyny powinny być ustawione w odstępach dostatecznych do dogodnej obsługi i wolnego przejścia osób.

(5) Zastawianie dróg i przejść różnymi materiałami, np. częściami maszyn, narzędziami, skrzyniami, wózkami, kawałkami drzewa lub metalu, odpadkami, wiórami — jest zabronione.

(6) Należy starannie usuwać źródła niebezpieczeństwa, jakie przedstawiają wyboje, nierówności, oślizgłe miejsca podłogi itp., zwłaszcza przy złym świetle.

(7) Doły i otwory w podłogach przeznaczone na części maszyn należy zabezpieczyć ogrodzeniami i krawężnikami.

§ 3.

Ustawienie i zabezpieczenie maszyn.

(1) Ruchome części maszyn, znajdujące się na wysokości do 2 m — licząc od poziomu podłogi — w pobliżu miejsc pracy lub przejść, należy w miarę możliwości technicznych osłaniać, ogradzać lub umieszczać je w zagłębieniach albo zaopatrywać w inne urządzenia ochronne, jeżeli przez samo swoje położenie nie zapewniają bezpieczeństwa. W szczególności chodzi tu o koła zamachowe, pasowe, linowe, zębate, urządzenia do napędu ślimakowego, łańcuchowego, sterczące smarownice i oliwiarki, kliny, śruby części obracających się, sprzęgła, otwory między szprychami kół, wały itp. ruchome części, zwłaszcza z rowkami na kliny, następnie otwory w podstawach maszyn, pomostach, kładkach, otwory w pomieszczeniach kierowców urządzeń mechanicznych, które są niebezpieczne ze względu na możliwość pochwycenia za części odzieży lub ciała, utkwienie nogi itp.

(2) Pasy pędne szersze niż 10 cm o szybkości większej niż 8 m/sek., pasy pędne o szybkości większej niż 10 m/sek. niezależnie od szerokości oraz liny, łańcuchy i taśmy stalowe służące do stałego napędu o szybkości większej niż 8 m/sek — należy zabezpieczać, jeżeli biegną nad przejściami dla osób lub w bliskości miejsca pracy i nie są zabezpieczone przez samo swoje położenie.

(3) Z powodu grożącego niebezpieczeństwa zerwania się pasów, lin, taśm lub łańcuchów, ich ogrodzenia ochronne powinny być dostatecznie silne, należycie umocowane, umieszczone jak najbliżej napędu (nie bliżej jednak, niż 30 cm) i urządzone w sposób uniemożliwiający zaplątanie się zerwanego końca napędu.

(4) Wały i napędy przechodzące pionowo lub ukośnie przez podłogę, wymagają osłon do wysokości 2 m nad podłogą.

(5) Ruchome części maszyn, ponad którymi musi być zachowane wolne przejście, należv nakrywać silnymi osłonami, a w razie potrzeby dodawać poręcze i krawężniki.

(6) Wąskie przestrzenie z ruchomymi częściami maszyn, których nie można bezpiecznie ogrodzić, należy zamknąć dla osób nieupoważnionych.

(7) Jeżeli ruchome części maszyn (np. dźwignie, pedały) leżą tuż nad podłogą albo jeżeli części te lub ich przeciwwagi w najniższym swoim położeniu nie są od podłogi oddalone przynajmniej na 6 cm, należy wprowadzić urządzenia zabezpieczające przed uszkodzeniem nóg.

(8) Urządzenia do zatrzymywania i rozruchu maszyn i pędni warsztatowych należy umieszczać w miejscach łatwo dostępnych. Powinny one działać szybko i niezawodnie i mieć odpowiednie zabezpieczenie przed przypadkowym włączeniem.

(9) Jeżeli obsługa maszyny wymaga koniecznie przechylania się pracownika nad ruchomymi jej częściami, należy założyć klamry, poręcze, drążki ochronne itp. urządzenia umożliwiające pracującemu bezpieczne oparcie.

(10) W celu zapewnienia bezpiecznej obsługi wysoko położonych miejsc pracy przy maszynach należy umieścić stałe stopnie albo pomosty z poręczami i krawężnikami.

§ 4.

Obsługa maszyn.

(1) Obsługujący maszyny i urządzenia mechaniczne, które wymagają stałego nadzoru, może opuścić swój posterunek dopiero wtedy, kiedy na tym posterunku zwolni go następca.

(2) Nadzorujący i obsługujący maszyny powinni usuwać braki w maszynach i ich urządzeniach ochronnych w zakresie swoich uprawnień oraz zawiadamiać o tym niezwłocznie swoich zwierzchników służbowych.

(3) Przed usunięciem niebezpiecznych dla ruchu braków nie wolno maszyny uruchomić, a maszynę będącą w ruchu należy natychmiast zatrzymać.

(4) Na maszynach i obok nich nie wolno ustawiać żadnych przedmiotów, które nie należą do obsługi maszyny lub do pracy przy niej.

(5) Należy uważać, aby nic nie wpadało do dołów kół zamachowych lub do mechanizmów.

(6) Podłogi, schody i pomosty przy maszynach należy oczyszczać starannie ze spływającej oliwy.

(7) Przystawki sufitowe i wały pędne należy smarować, oliwić i oczyszczać w zasadzie podczas bezruchu. Należy przy tym używać drabin przeznaczonych tylko do tego celu i zabezpieczonych przed poślizgnięciem (zaopatrzonych w haki obejmujące wały). Na sygnał uprzedzający o uruchomieniu silnika należy wymienioną pracę natychmiast przerwać.

(8) Oliwienie, smarowanie, czyszczenie maszyny itp. czynności w czasie jej ruchu są dozwolone tylko wówczas. gdy smarujący lub czyszczący zajmuje na podłodze lub pomoście pozycję stałą i pewną oraz posiada odpowiednie przyrządy (oliwiarki na drążkach, pompki smarownicze, szczotki do czyszczenia na drążkach itp.). Ręczne oczyszczanie szmatami lub pakułami w czasie ruchu jest bezwzględnie zabronione.

§ 5.

Utrzymywanie maszyn.

(1) Przy maszynie będącej w ruchu nie wolno dociągać klinów ani śrub, czyścić lub polerować ruchomych jej części ani wykonywać in-

nych podobnych czynności. Jeżeli jednak dla wykonania takiej czynności maszyna lub jej część musi być wyjątkowo uruchomiona, należy o tym uprzedzić pracowników przy niej zatrudnionych.

(2) Obsługa i utrzymywanie maszyn, pędni warsztatowych, przystawek itp. może być powierzane tylko wyszkolonym w tej pracy pracownikom powyżej lat 18.

(3) Na czas naprawiania unieruchomionej maszyny należy uniemożliwić jej rozruch za pomocą odpowiednich zabezpieczeń. Dotyczy to szczególnie maszyn o samoczynnym włączaniu. Przy napędzie elektrycznym należy prąd wyłączyć i na wyłączniku zawiesić napis: „Nie włączać! Niebezpieczeństwo!". Pożądane jest przy tym usunięcie bezpieczników. W maszynach parowych i spalinowych należy zamknąć zawór wlotowy i umieścić na nim napis: „Nie otwierać zaworu! Niebezpieczeństwo!".

(4) Przy wykonywaniu robót w zagrażającej niebezpieczeństwem bliskości uruchomionych maszyn lub ich części, należy przedsięwziąć odpowiednie środki ochronne albo maszynę unieruchomić.

(5) Pracownicy obsługujący maszyny i pędnie warsztatowe powinni mieć na sobie ubiór obcisły, pozbawiony jakichkolwiek luźnych wystających końców (szalików, fartuchów, klap, kieszeni, rękawów, krawatów itp.), z bluzą opiętą wpuszczoną w spodnie i rękawami przylegającymi do przegubów rąk, obcisłą czapką lub beretem, smarownicy zaś ponadto spodnie obcisłe lub wpuszczone w cholewy albo sztylpy. Ubiór roboczy powinien być jednak na tyle swobodny, aby nie krępował ruchów.

§ 6.

Obsługa pasów pędnych.

(1) Nakładanie, przesuwanie, zrzucanie, naprawa i inne czynności przy pasach pędnych należą tylko do pracowników stale obsługujących daną maszynę albo osobno do tego wyznaczonych.

(2) W czasie ruchu roboczego nakładanie i zrzucanie pasów pędnych rękami jest bezwzględnie zabronione. Do tego celu należy posługiwać się lekkimi, trwałymi drążkami z hakiem, które powinny być dostatecznie długie, tak aby dolny ich koniec podczas nakładania pasa był od podłogi oddalony nie więcej niż 0,5 metra.

(3) Do nakładania, przesuwania lub zrzucania taśm stalowych, lin lub łańcuchów pędnych oraz pasów pędnych szerszych niż 10 cm albo biegnących z szybkością od 10 m/sek. wzwyż, należy używać odpowiednich do tego celu przyrządów lub zatrzymywać napęd. Postanowienie to nie dotyczy pasów kół stopniowych.

(4) Przy nakładaniu lub zrzucaniu pasów, lin itp. nie wolno do uruchomienia kół zamachowych, pasowych, linowych, łańcuchowych itp. używać drągów, lecz należy je wprawiać w ruch za pomocą przyrządu rozruchowego lub ręcznie.

(5) Pasy, taśmy stalowe, liny lub łańcuchy, które zsunęły się lub zostały zdjęte z koła pasowego, nie mogą pozostawać zawieszone na wale pędniowym, lecz należy je zaraz nakładać z powrotem lub tak je podwieszać na osobnych wieszadłach albo przyrządach do podtrzymywania pasa, aby nie dotykały ruchomych części maszyn lub urządzeń napędowych.

(6) W razie pociągania pasów środkiem przyczepnym (adhezyjnym) wolno tę czynność wykonywać tylko w czasie bezruchu lub przy bardzo wolnym biegu (najwyżej 6 obrotów na minutę), tylko po stronie zbiegania pasa z koła i nigdy bezpośrednio ręką.

(7) Podczas ruchu wolno skracać lub naprawiać pas dopiero po zdjęciu albo podwieszeniu pasa w taki sposób, aby nie mógł zetknąć się z żadnym obracającym się kołem lub wałem. Pasów nie wolno odciągać ręką od koła lub wału.

(8) Połączenia pasów powinny być mocne, gładkie i giętkie. Wystające połączenia pasów (klamry łączące) dopuszcza się tylko, jeżeli napęd pasowy jest zakryty lub zabezpieczony już przez samo swoje położenie.

§ 7.

Urządzenia maszyn napędowych i roboczych.

(1) Postanowienia niniejszego paragrafu dotyczą również obrotnic, przesuwnic, dźwigów, żurawi, zapadni, urządzeń transportowych itp.

(2) Przy każdym grupowym urządzeniu mechanicznym napędzanym przez wspólny silnik, każda maszyna robocza powinna mieć oddzielne włączanie i wyłączanie.

(3) Koła zębate, ślimakowe, łańcuchowe itp. nie zabezpieczone już przez samo swoje położenie, należy osłaniać w sposób uniemożliwiający przypadkowe pochwycenie ciała lub odzieży.

(4) Na okres przerwy w ruchu lub na czas opuszczenia miejsca pracy przez obsługę maszyny bez pozostawienia odpowiedniego nadzoru — należy maszynę roboczą wyłączyć.

(5) Uruchomienie silnika należy poprzedzać odpowiednim sygnałem (syrena, gwizdawka, dzwonki, sygnał świetlny itp.). W razie niespo-

dziewanego zatrzymania silnika należy wszystkie maszyny robocze wyłączyć.

(6) Nie wolno przez niespodziewane okrzyki odwracać uwagi pracujących przy szybkobieżnych maszynach, szczególnie obrabiarkach do drzewa, chyba, że zachodzi potrzeba natychmiastowego ostrzeżenia pracownika przed grożącym mu, a nie dostrzeganym przez niego niebezpieczeństwem.

(7) Obsługujący maszynę roboczą powinien na swym miejscu pracy mieć zapewnioną swobodę ruchów.

(8) Wiórów lub innych odpadków nie wolno usuwać ręką w czasie ruchu maszyny, lecz używać do tego szczotek lub pędzli. Uwięzłe i trudno dostępne przedmioty, wióry, odpadki itp. należy usuwać tylko po zatrzymaniu maszyny.

(9) Jeżeli przy maszynach do obróbki metali lub drzewa nie ma urządzeń ochronnych do chwytania odskakujących wiórów lub opiłków, powinni pracownicy używać okularów ochronnych.

Sprostowanie.

W Dz. Urz. M. K. nr 8 z 1939 r., tytuł pozycji 38 powinien brzmieć: „Zarządzenie Ministerstwa Komunikacji z dnia 22 lutego 1939 r. o wejściu w życie „Przepisów tymczasowych o opalaniu parowozów drzewem" nr M 62.

Adres Redakcji:
Ministerstwo Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, Gabinet Ministra, pokój nr 27, tel. 522.00, wewn. 101.

Adres Administracji:
Administracja Wydawnictw Ministerstwa Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, pokój nr 123, II p. tel. 8.26.28. Konto czekowe PKO. nr 30.658.

Warunki prenumeraty w kraju: rocznie zł 8.—; półrocznie zł 4.—; kwartalnie zł 2.—; cena numeru 50 gr.

Do nabycia w Administracji Dz. Urz. M. K. lub w Administracji Dz. Zarz. D. O. K. P. Prenumeratę wpłaca się z góry przed rozpoczęciem kwartału, półrocza lub roku. Reklamacje z powodu nieotrzymania pojedyńczych numerów Dz. Urz. M. K. wnosi się do właściwych urzędów pocztowych, najpóźniej 3-go dnia po otrzymaniu następnego z kolei numeru Dziennika. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych w sposób niewłaściwy nie uwzględnia się. Za zmianę adresu opłata wynosi 50 groszy.

Cena ogłoszeń: od wiersza zł 1; za stronę zł 100.

Ogłoszenia prywatne można umieszczać tylko na luźnych kartkach dołączonych do Dziennika. Administracja Dziennika nie odpowiada za niedotrzymanie terminu ogłoszenia.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Drukarnia Państwowa Nr 105673. 11.III.39. 11650.